

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Tomáš Ryger
Téma práce:	Zásada nemo tenetur se ipsum accusare
Rozsah práce	53 stran
Datum odevzdání práce:	18.8.2023
Vedoucí diplomové práce:	JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
Oponent diplomové práce:	

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Diplomant si za téma své práce zvolil problematiku, která pro svoji atraktivitu bývá v poslední době studenty nezdánlivě vyhledávána jako téma jejich kvalifikačních prací. Jedná se ovšem o problematiku jen zdánlivě snadnou, jakkoliv k ní již existuje poměrně bohatá judikatura. Je tomu tak proto, že zde nadále zůstávají některé v teorii a zejména v praxi nedorozřešené otázky, na jejichž řešení není jednoty názorů. S ohledem na shora uvedené a rovněž s ohledem na stále probíhající práce na novém trestním řádu třeba diplomovou práci, věnovanou problematice uplatnění zásady „nemo tenetur“ považovat za aktuální, žádoucí a potřebnou.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody:

Problematika zásady nemo tenetur se ipsum accusare je předně přiměřeně náročná na zpracování pramenného materiálu, protože judikatura k této problematice prodělala a stále prodělává vývoj a není zdaleka jednotná. Náročná je ovšem i na vlastní zpracování, a to proto, že pro její zdárné zpracování jsou potřebné velmi dobré znalosti trestního procesu, především ustanovení o dokazování. Metoda deskripce, kritické analýzy a komparace, které byly v práci použity, odpovídají předmětu práce a vytyčeným cílům.

3. Formální a systematické členění práce:

Diplomant se nejprve zabývá postavením této zásady v systému (základních) zásad trestního řízení. Na to navazuje poměrně podrobný pohled na její historický vývoj v právních učeních a v právních normách. Jádrem práce je kapitola třetí, věnovaná vyjádření této zásady v mezinárodních dokumentech i ve vnitrostátním právním řádu, resp. v judikatuře nadnárodních a vnitrostátních soudů. Práci pak uzavírá užší zaměření na problematiku výsledku obviněného a svědka, včetně úvah de lege ferenda. Systematika členění práce je proto zcela logická, přehledná a plně funkční.

4. Vyjádření k práci

Práci lze nesporně celkově hodnotit kladně. S diplomantem třeba souhlasit v jeho názoru, že katalog základních zásad, uvedený v § 2 tr. řádu, není rozhodně vyčerpávající (a to zdaleka nejen proto, že i zákon č. 218/2003 Sb. obsahuje ve svém § 3 další základní zásady), přičemž zásadu „nemo tenetur“ lze jednoznačně mezi základní zásady trestního řízení řadit. V historicky orientované kapitole diplomant celkem zdařile postihl klíčové vývojové mezníky a tendence vývoje v právní doktríně, v mezinárodních smlouvách i v právních normách. Snad by jen slušelo doplnit, že diplomantem zcela důvodně kritizované porušování této zásady v padesátých letech bylo umožněno jednak uplatněním tzv. silného modelu přípravného řízení (těžiště dokazování bylo v přípravném řízení, u soudu se jen důkazy „rekapitulovaly“) a výrazným omezením práva na obhajobu v přípravném řízení (prakticky vyloučení účasti obhájce při úkonech) v tehdejší trestním řádu. Pokud jde o rozbor mezinárodních dokumentů (včetně norem unijních), třeba kladně hodnotit, že diplomant v této souvislosti uvádí i některá významná rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, resp. Soudního dvora Evropské unie, především ve věci Singarasa vs. Sri Lanka, Funke vs. Francie, Sounders vs. Spojené království a Jalloh vs. Německo, jejichž závěry, včetně testu legitimacy zásahů, byly převzaty i Ústavním soudem ČR. Obdobně diplomant uvádí i nálezy Ústavního soudu ČR, které řešily některé otázky spojené s uplatněním zásady „nemo tenetur“ (donucování k výpovědi nebo k předložení důkazů pořádkovou pokutou nebo jinou sankcí podle jiných právních předpisů, donucování k usvědčující výpovědi hrozbou nevyhověním žádosti o podmíněné propuštění, možnost obviněného nebo dokonce již odsouzeného odepřít výpověď v postavení svědka z důvodu nebezpečí trestního postihu aj.). Jedná se ovšem pouze o výběr; pozornost

mohla být věnována i nálezům dalším. V kapitolách věnovaných výsledku obviněného a svědka třeba přisvědčit kritice, kterou diplomant vznáší ohledně současné praxe předtíštěných poučení, jež obsahují toliko doslovné citace zákonných ustanovení, která jsou pro laika málo instruktivní. Akceptovat lze proto diplomantovo doporučení de lege ferenda na vyšší míru srozumitelnosti těchto poučení. Rovněž diskuse hodný je jeho návrh de lege ferenda na pořizování audionahrávky průběhu výsledku.

Celkově lze předloženou diplomovou práci hodnotit kladně. Diplomant prokázal velmi dobrou orientaci ve zkoumané problematice a do náležité hloubky se seznámil nejen s právní úpravou, ale též v poměrně velkém rozsahu se soudní judikaturou, včetně rozhodnutí ESLP a ÚS ČR, a dále s dosavadní odbornou literaturou a internetovými zdroji. S prameny pracuje odpovídajícím způsobem a efektivně. Vnější úprava práce je pěkná, jazykové zpracování práce a vyjadřování mají potřebnou úroveň. Pozornost mohla být ovšem věnována i dalším významným rozhodnutím justičních orgánů, resp. i dalším problémovým okruhům, které tyto orgány řešily.

Závěr: předložená diplomová práce po obsahové i po formální stránce splňuje požadavky na ni kladené a je způsobilým podkladem pro ústní obhajobu.

Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce byl splněn dobře.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství.	Kritická analýza recentní praxe orgánů činných v trestním řízení prokazuje samostatný a tvůrčí přístup.
Logická stavba práce	Práce má logickou strukturu, počínaje obsahem a postavením analyzované zásady, přes její vývoj, až po konkrétní projevy v trestním řízení.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Účelné a tvůrčí využití poznatků z literárních a dalších pramenů. Poměrně hojně jsou zastoupeny i zdroje zahraniční. Veškeré zdroje, citace i odkazy jsou důsledně vyznačovány.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka provedeného rozboru zkoumané problematiky odpovídá zaměření a cílům práce.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Z formálního hlediska je text práce zpracován dobře.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň zpracování mají dobrou úroveň.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Výborně - velmi dobře.
Otázky k zodpovězení při obhajobě	Ve věci John Murray vs. Spojené království soud připustil, že „ <i>mlčení obviněného v situaci, která zjevně vyžaduje jeho vysvětlení, může být zohledněno při hodnocení důkazů obžaloby</i> “. Jaký je názor diplomanta na toto stanovisko? Zabýval se touto otázkou též Ústavní soud ČR?

V Praze dne 19.8.2023

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
vedoucí diplomové práce